

W roczniku opublikowano noty o wielu pracownikach nauki, głównie związane z jubileuszami ich pracy lub życia. W 2014 r. ukończył 65 lat Jefim I. Piwowar, rektor Rosyjskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego, należący do grona organizatorów tej uczelni, historyk, redaktor wielu edycji źródłowych (nr 1, s. 131–132). Jubileusz 40-lecia pracy obchodziła Ałła A. Sewastianowa, profesor Uniwersytetu Państwowego im. S. Jesienina w Riazaniu, organizatorka tej uczelni, historyk źródłoznawca (nr 1, s. 133). W czasopiśmie regularnie zamieszcza się szkice biograficzne wybitniejszych archiwistów, m.in. Aleksandra A. Kapustina, naczelnika Zarządu Archiwami Obwodu Swierdłowskiiego (nr 3, s. 134–135), Władimira A. Tiuniejewa (1938–2014), organizatora archiwów (nr 6, s. 113–114) i wielu innych (np. nr 5, s. 132–133).

Informacje o instytucjach

W 1960 r. powstał Uniwersytet Przyjaźni Narodów w Moskwie, kształcący obecnie również w trzech językach obcych. W edukacji historyków archiwistów ważne miejsce zajmują zajęcia praktyczne, m.in. studenci uczestniczą w opracowaniu akt i przejmowaniu archiwaliów do archiwów (nr 1, s. 135–134).

Przedstawiono wyniki prac nad ratowaniem zasobu bibliotek Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie po pożarze, który miał miejsce w styczniu tego roku (nr 3, s. 137–138).

Elżbieta Wierzbicka
(Lublin)

„SBORNÍK ARCHIVNÍCH PRACÍ”. ARCHIVNÍ SPRÁVA MV ČR 2013, nr 1–2

Numer pierwszy omawianego czasopisma tworzą dwa działy — „Studia” oraz „Recenzje”. Pierwszy z wymienionych rozpoczyna artykuł Oldřicha Kortusa pt. *Saské vojsko a každodenní život v letech 1631 a 1632* przedstawiający historię pobytu wojska saskiego w Czechach w okresie wojny trzydziestoletniej. Autor scharakteryzował strukturę wojska, opisał poszczególne grupy żołnierzy, sztab generalny, kwestie żołdu i kontrybucji oraz relacje wojska saskiego z miejscową ludnością. Autor przybliżył bogatą literaturę przedmiotu oraz źródła archiwalne przechowywane w *Österreichisches Staatsarchiv Wien* (ÖStA Wien) i w *Sächsisches Hauptstaatsarchiv in Dresden* (SHStA Dresden).

Drugi artykuł w tym dziale, autorstwa Borisa Šalaka, pt. *Organizace a působnost Apelačního soudu v Praze v době tereziánské*, porusza problematykę

sądowniczą. Jego autor dokonał przeglądu dotychczasowych badań, a następnie omówił początki sądu apelacyjnego w XVI i XVII w. oraz scharakteryzował przepisy prawne obowiązujące w okresie tereziańskim, organizację i reformę sądownictwa, postępowania sądowe, prawo cywilne i karne, obsadę personalną i kancelarię sądu. Do opracowania został dołączony wykaz normatywów, edycji źródeł i literatury.

W trzecim artykule Jakub Kunert zajął się historią banku narodowego w latach 1920–1926 (*Zřizování Národní banky Československé v letech 1920–1926*). Autor wymienił źródła archiwalne z Archiwum Banku Narodowego Czech oraz Archiwum Narodowego w Pradze, odniósł się do literatury przedmiotu, opisał okoliczności powołania Banku Centralnego w Czechosłowacji (21 marca 1926) i omówił takie kwestie, jak pierwsze próby ustanowienia banku emisyjnego, stanowisko zagranicy wobec sprawy czechosłowackiego banku emisyjnego, założenie instytucji bankowej w Ministerstwie Finansów, sprawa monet, ustawodawstwa bankowego.

W dziale „Recenzje” znalazły się dwa teksty Ivana Hlaváčka — pierwszy dotyczący nowych edycji źródeł istotnych w badaniach nad średniowieczną dyplomatyką (*Tři nové důležité ediční počiny v středověké diplomacie*) oraz drugi — poświęcony edycji *Paměť. Pokus o charakteristiku jedné ediční rady* (s. 1–60). W dalszej części znalazła się recenzja autorstwa Ludmily Kubátovéj, Václava Viki, Filipa i Václava Boka z pracy pt. *Statuta Horního města Jáchymova z roku 1526*.

W numerze drugim czasopisma występują działy „Studia”, „Dokumenty” i „Recenzje”. W dziale „Studia” jako pierwszy zamieszczony został artykuł Ivana Hlaváčka pt. *Jazyk v česko-moravských městských kancelářích v době předhusitské*, poświęcony problematyce języka używanego w kancelariach czesko-morawskich w okresie przed „wojnami husyckimi”. Pracę uzupełnia wykaz wybranej literatury dotyczącej omawianego tematu.

Z kolei drugi artykuł tego działu (*Landfrydní spolek stavů Litoměřického kraje z roku 1440*) został napisany przez Zdenka Berana i Janę Vojíškovą. Dotyczy on landfrydu, który należy do jednych z ważniejszych dokumentów okresu „pohusyckiego” w Czechach. Artykuł zawiera tekst dokumentu wystawionego 25 lipca 1440 r., w niemieckim i czeskim tłumaczeniu, oraz ukazaną w jego kontekście historię ziemi litomierzyckiej.

Trzecie opracowanie w tym dziale to artykuł Hany Hrachovej na temat administracji miasta Rokycany w okresie wczesnonowożytnym (*Městská správa v Rokycanech v letech 1573–1699*). Autorka zaprezentowała prace niektórych wybranych badaczy i omówiła zachowane źródła archiwalne, przedstawiła też historię miasta, rady miejskiej oraz scharakteryzowała stanowiska urzędnicze.

Dział „Dokumenty” rozpoczyna opracowanie Ivany Ebelovej z zakresu demografii i religii pt. *Rekatolizace Chebu a Chebska se zřetelem k soupisům obyvatelstva podle víry*. Autorka omówiła w nim materiały przechowywane

w zespole *Stará manipulace* w postaci spisów obywateli ziemi chebskiej z lat 1649–1652 sporządzonych pod kątem wyznania. W opracowaniu przytoczono nazwiska zawarte w omawianych źródłach.

Kolejny tekst to opracowanie Hany Pátkovej zawierające edycję listów Václava Hrubiego do Gustava Friedricha i Václava Novotného (*Žák a učitele. Václav Hrubý, Gustav Friedrich a Václav Novotný. Přínos korespondence pro poznání situace v české historiografii v první třetině 20. století*). Zaprezentowane listy pochodzą ze spuścizn przechowywanych w Instytucie Masaryka i Archiwum Akademii Nauk Republiki Czeskiej (*Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky*). Teksty korespondencji będącej wkładem do poznania historiografii XX w. poprzedza krótki wstęp.

Dział „Dokumenty” zamyka źródłoznawcze opracowanie Jindřicha Dejmka pt. *Cirkulární instrukce československého MZV z doby pražského jara 1968*. Praca dotycząca instrukcji Ministerstwa Spraw Zagranicznych Czechosłowacji przedstawia sytuację w okresie tzw. praskiej wiosny 1968 r. oraz funkcjonowanie tego ministerstwa. Zawiera też spis czechosłowackich przedstawicieli dyplomatycznych w wybranych krajach w 1968 r., a także wykaz i edycję 94 dokumentów (telegrafów) z zasobu archiwum tego ministerstwa (*Archiv Ministerstva zahraničních věcí*).

W dziale „Recenzje” zamieszczono opracowane przez Ivana Hlaváčka omówienie publikacji Michaela Hochedlingera pt. *Österreichische Archivgeschichte. Vom Spätmittelalter bis zum Ende des Papierzeitalters*.

Wioletta Lipińska

(Warszawa, Instytut Badań Literackich PAN)

„SLOVENSKÁ ARCHIVISTIKA”. ODBOR ARCHIVNICTVA A SPISOVEJ SLUŽBY MV SR 2013, nr 1–2

Numer pierwszy czasopisma otwiera tekst Vladimíra Rábika poświęcony prof. Richardowi Marsinie z okazji jego 90. urodzin.

Dział „Studia i Artykuły” składa się z pięciu tekstów. Pierwsze opracowanie, autorstwa Danieli Tvrdoňovej z Archiwum Narodowego Słowacji, poświęcone jest studiom nad zespołem Referat Ministerstwa Szkolnictwa i Oświaty Narodowej w Bratysławie (*Referát Ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave — archívny fond a jeho pôvodca*). Odnosząc się do dziejów aktotwórcy dokumentacji, autorka przybliżyła okoliczności powołania urzędu, jego kompetencje, system kancelaryjny i strukturę wewnętrzną. Następnie scharakteryzowała schemat zespołu przyjęty po uporządkowaniu materiałów, zawartość poszczególnych